

[H. F. Ulrichsen.]

gangspunkt for Hærtogter ind over Balkan og over Europa. Jeg skal nævne, at til Trods for den øjeblikkelige Afspænding eksisterer der et Spørgsmaal som Dardaneller-Spørgsmaalet; jeg skal nævne Statsledere som Mussolini og Mustafa Kemal, i allerhøjeste Grad impulsive Politikere, og jeg skal nævne, at det ude omkring i Verden absolut ikke ser saa meget bedre ud end herhjemme i Europa. Vi behøver kun at tænke paa den latente Spænding mellem Japan og Amerika og paa de Anstrengelser, Bolschevikerne har gjort sig i Kina og i det hele taget har gjort sig for at fremme den Balkanisering af Kina, der har fundet Sted.

Jeg har lagt Mærke til, hvor jeg er færdedes og har talt med Politikere i Udlandet, at Danmarks Stilling til Forsvarsspørgsmaalet har vakt langt mere Opsigt, end man i og for sig skulde tro, og end i alt Fald de fleste har troet herhjemme. Hvor man end er kommet hen, er der kommet Politikere og har udtalt deres overordentlige Forbavelse over, at der overhovedet har kunnet fremsættes et Forslag som det, der i sin Tid i den socialdemokratiske Regerings Tid her blev behandlet, det Rasmussen'ske Afrustningsforslag. Ved den interparlamentariske Kongres i Rio de Janeiro i Fjor var jeg saaledes Gang paa Gang ude for, at brasilianske Politikere kom og udtalte deres Forbavelse over, at et, saadant Forslag kunde behandles. De anede ikke, at dette Forslag var faldet bort, men troede, at det var et Udtryk for Danmarks og danske Politikeres Skøn over Situationen.

Men det, der først og fremmest interesserer os, er Danmarks Stilling paa Baggrund af denne Spænding de forskellige Steder ude i Verden, paa Baggrund af den Spænding, som der navnlig er i Europa; den Række Brudflader, jeg før har nævnt. Efter mit Skøn kan der drages en overordentlig lærerig Sammenligning mellem det, som skete i 1913—14 og følgende Aar i Konstantinopel og Danmarks Stilling i 1928. Jeg opholdt mig i Aarene 1914, 1915 og 1916 i Konstantinopel. Jeg var ankommet dertil ganske kort Tid efter, at Tyskerne i Konstantinopel havde installeret den Militærmission, som vakte en overordentlig stærk Modstand i Ententens Lejr. Det varede ikke saa forfærdelig længe, inden der blev fundet en Ordning, som man i hvert Fald tilsyneladende accepterede. Ententen gjorde det ikke gerne, for det, som skete i 1913, var, at Tyskerne landmilitært satte sig til Ro i Konstantinopel

for dèr at kunne skabe sig Muligheder for at lukke Adgangen til Sortehavet. Ærede Medlemmer ved alle sammen, hvilken betydelig Rolle to Krigsskibe spillede for Begivenhederne i 1914. Det var to tyske Krigsskibe, „Goeben“ og „Breslau“, som ved Verdenskrigens Udbrud opholdt sig i Middelhavet, og som Tyskerne med overordentlig klar Forstaaelse af hele det strategiske og politiske Spørgsmaal fik dirigeret til Konstantinopel, hvor disse to Skibes Tilstedeværelse betød det endelige Puf til Tyrkiet, saaledes at det blev muligt for Tyskland ved Hjælp af dem og Militærmissionen at lukke Dardanellerne. Jeg husker overordentlig tydeligt det Indtryk, Dardanellernes Lukning den 27. September 1914 gjorde paa mig; og jeg er af den Opfattelse — og der er nogle enkelte, der har ment det samme —, at den Churchill'ske Politik, Ententens Angreb paa Dardanellerne, var i allerhøjeste Grad velbegrundet. Jeg tror, at det, der skete nede ved Dardanellerne, var det værste Slag, der blev rettet mod Ententen. Jeg nærer ingen Tvivl om, at hvis man havde gennemført Angrebet paa Dardanellerne, hvis man havde lukket op til Sortehavet, vilde Verdenskrigen være endt mindst et Aar, maaske halvandet, tidligere, end den gjorde, og saa vilde der have været sparet Millioner af Menneskeliv og Milliarder. Det forstod man ikke den Gang, men der er ikke Spor af Tvivl om, at det springende Punkt paa det Tidspunkt af Verdenskrigen var Dardanellerne, og er der noget, der var Udslag af klog tysk Politik, var det de to tyske Skibes Sending til Konstantinopel og den Evne, man viste fra tysk Side til at benytte den tyske Militærmission i Konstantinopel og disse Skibe til at faa lukket Adgangen til Sortehavet. For Lukningen af Adgangen dertil betød Etableringen af den Linie, som havde været den tyske ideelle Linie, den militærpolitiske Linie, som kan kendetegnes ved de to B'er: Berlin, Bagdad, og det betød Muligheden for at udelukke Rusland fra at føre Krigen med tilstrækkelig Effektivitet. Der er ikke Spor af Tvivl om, at naar den store russiske Offensiv brød sammen, var det først og fremmest, fordi der var lukket ved Indgangen til Sortehavet, og ser man paa Begivenhederne ved Verdenskrigens Slutning, vil man se, at i det Øjeblik Franchet d'Esperey, som jeg traf i Konstantinopel i 1919, hvor han da havde opslaaet sit Hovedkvarter, brød igennem den makedonske Front, blev Krigen afgjort. Man kan nok saa meget tale om Hovedfronten, men